

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-08-21

Ärendenummer FSF-2026-01509

Handläggare

Karin Hansson Ivanetti

E-post: karin.hansson.ivanetti@forskola.goteborg.se

Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Förslag till beslut

Förskolenämnden tillstyrker förslaget, men lämnar synpunkter att beakta i det fortsatta arbetet.

Sammanfattning

Förskolenämnden ska ta ställning till förskoleförvaltningens yttrande över betänkandet *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)*, som remitterats av Utbildningsdepartementet. Utredningen syftar till att stärka kvaliteten, likvärdigheten och barns språkutveckling genom tydligare nationella krav, stärkt kompetensförsörjning och tidiga språkstödjande insatser.

Förskoleförvaltningen delar utredningens bedömning att en likvärdig förskola av hög kvalitet är den viktigaste grunden för barns utveckling, lärande och språkutveckling. Förvaltningen tillstyrker i huvudsak förslagen och bedömer att de kan bidra till ökad kvalitet och likvärdighet. Samtidigt lämnas synpunkter och förtydliganden, särskilt avseende genomförbarhet, resursbehov och organisatoriska förutsättningar.

Flera av förslagen medför betydande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser genom ökade behov av personal, lokaler samt lednings- och stödfunktioner. Särskilt tillgången till ändamålsenliga förskolelokaler bedöms vara en stor utmaning, eftersom planering, projektering och etablering av nya lokaler ofta kräver lång framförhållning och betydande investeringar. Förvaltningen bedömer därför att reformerna behöver införas successivt och förutsätter långsiktig statlig finansiering i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen, stärkt kompetensförsörjning, nationellt stöd samt tillräckligt handlingsutrymme för huvudmän och rektorer att organisera utbildningen och omsorgen utifrån lokala förutsättningar och barns behov.

Under dessa förutsättningar bedöms förslagen kunna bidra till stärkt kvalitet, ökad likvärdighet och förbättrade förutsättningar för barns utveckling, lärande och språkutveckling. Remissvaret ska vara Utbildningsdepartementet tillhanda senast den 2 november 2026.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslagen bedöms få betydande ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad. Flera av förslagen innebär ökade krav på bemanning, kompetensförsörjning, lokalförsörjning,

administration och uppföljning. Förvaltningens översiktliga analyser visar att förslagen om minskade barngrupper och ökad personaltäthet kan medföra betydande behov av ytterligare personal, utökad lokalkapacitet samt förstärkningar av lednings- och stödfunktioner. Tillgången till lokaler utgör en särskild utmaning eftersom nybyggnation, anpassning och utökning av förskolelokaler ofta är långsiktiga processer som kräver flera års planering och genomförande. Förslagen innebär också omfattande ekonomiska konsekvenser för såväl kommunala som fristående huvudmän.

Förslagen kan även påverka andra nämnder och bolag genom ökade behov av lokaler, investeringar, fastighetsplanering och intern service. Genomförandet förutsätter därför samverkan inom staden. För invånare kan förslagen på sikt bidra till en mer likvärdig förskola och förbättrade utbildningsförutsättningar för barn. Utökningen av den avgiftsfria allmänna förskolan kan också minska vissa familjers kostnader för barnomsorg. Förvaltningen anser att de föreslagna insatserna förutsätter full statlig finansiering i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Utan sådan finansiering riskerar kostnaderna att påverka kommunens övriga verksamheter. På längre sikt kan förslagen bidra till ökad likvärdighet, förbättrade utbildningsförutsättningar och stärkt målpuppfyllelse.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslagen bedöms ha begränsad direkt påverkan på den ekologiska hållbarheten. Ett ökat behov av lokaler och eventuell nybyggnation av förskolor kan dock medföra ökad resursanvändning, energiförbrukning och fler transporter. I övrigt har förvaltningen inte identifierat några betydande ekologiska konsekvenser kopplade till utredningens förslag.

Bedömning ur social dimension

Förslagen bedöms huvudsakligen ha positiva sociala konsekvenser genom att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan samt förbättra barns språkutveckling och utbildningsförutsättningar oavsett bakgrund. Tidiga och riktade språkstödande insatser kan bidra till ökad jämlikhet, minska skillnader i barns utbildningsförutsättningar och stärka barns möjligheter till fortsatt lärande, utveckling och delaktighet i samhället.

Barnets bästa och barns rätt till stöd, utveckling och lärande är en central utgångspunkt i utredningen och ligger i linje med skollagen och barnkonventionen. Förvaltningen bedriver redan ett långsiktigt utvecklingsarbete för att stärka både barns språkutveckling och personalens språkliga kompetens. Utredningens förslag ligger väl i linje med förvaltningens arbete och bedöms kunna bidra till att ytterligare stärka förutsättningarna för en likvärdig och språkutvecklande förskola.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 14 oktober 2026.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Bilaga. SOU 2026:37 *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola*

Beskrivning av ärendet

Förskolenämnden ska ta ställning till Utbildningsdepartementets remiss av betänkandet *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola* (SOU 2026:37) och lämna yttrande över utredningens förslag. Remissvaret ska lämnas till Utbildningsdepartementet senast den 2 november 2026.

Konsekvenser för Göteborgs Stad

Förslagen berör både kommunala och fristående huvudmän. Förskoleförvaltningen ansvarar för cirka 350 kommunala förskolor med omkring 24 000 barn och 7 500 medarbetare samt för tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Därutöver finns cirka 155 fristående förskolor med omkring 4 700 barn. Flera av utredningens förslag bedöms få betydande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad. Förvaltningens översiktliga beräkningar visar att förslagen om minskade barngrupper och ökad personaltäthet innebär behov av ytterligare personal, lokaler samt förstärkningar av lednings- och stödfunktioner. Särskilt lokalförsörjningen bedöms vara en kritisk framgångsfaktor, då tillgången till nya eller anpassade lokaler i många fall kräver lång planeringstid och omfattande investeringar innan förändringarna kan genomföras fullt ut. Mot denna bakgrund har förvaltningen analyserat förslagens konsekvenser för kvalitet, likvärdighet, kompetensförsörjning, ekonomi och genomförbarhet samt deras betydelse för barns utveckling, lärande, delaktighet och språkutveckling.

Utredningens centrala förslag med kommentarer

1.1 Uppdraget en likvärdig förskola av god kvalitet

1.1.1 Förslag för en förskola av god kvalitet

- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om ett regeringsuppdrag för ytterligare forskning och kunskapsutveckling i förskolan.** Förvaltningen ser positivt på att ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att samordna, finansiera och sprida forskning om kvalitet och likvärdighet.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om ett nationellt stödmaterial för god kvalitet i förskolan tas fram.** Förvaltningen bedömer att ett gemensamt kunskapsstöd kan bidra till en mer enhetlig förståelse av kvalitet och stärka huvudmännens och rektorernas arbete med uppföljning och utveckling.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om en statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning.** Ambitionen att öka förskollärartätheten är positiv, men behöver bygga på analyser av kompetenstillgång, genomförbarhet och resursbehov. För att strategin ska få avsedd effekt krävs långsiktiga satsningar på utbildning, kompetensförsörjning och finansiering samt hänsyn till lokala och regionala förutsättningar.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om en stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv.** Förvaltningen delar bedömningen att en mer rättssäker och likvärdig tillsyn kan bidra till att stärka kvaliteten i förskolan. Förvaltningen ser behov av tydligare nationella kriterier, bedömningsgrunder och vägledning för hur kvalitet ska bedömas och följas upp. Förslaget medför ökade administrativa, personella och ekonomiska konsekvenser och förutsätter tillräckliga resurser, nationella stödstrukturer och ändamålsenliga bedömningsverktyg. Förvaltningen bedömer att tillsynsuppdraget kan försvåras om samma myndighet ansvarar för både

tillsyn och kvalitetsgranskning. Förvaltningen anser att ansvar, resurser och uppdrag behöver utformas så att tillsynen kan bedrivas rättssäkert, likvärdigt och effektivt.

1.1.2 Förslag om reglering av barngruppsstorlekar och personaltäthet

- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om reglering av barngruppsstorlekar och personaltäthet** och delar utredningens bedömning att tydligare nationella krav kan bidra till ökad kvalitet och likvärdighet i förskolan genom bättre förutsättningar för barns trygghet, omsorg, lärande och utveckling. Samtidigt bedömer förvaltningen att genomförandet är resurskrävande och förutsätter tillgång till utbildad personal, ändamålsenliga lokaler, långsiktigt hållbar kompetensförsörjning samt full statlig finansiering. Mot bakgrund av dagens utmaningar inom bemanning och rekrytering finns en risk att reformen blir utmanande att genomföra i avsedd takt utan tillräckliga resurser och stöd. Särskilt lokalförsörjningen bedöms vara en stor utmaning eftersom anpassning av befintliga lokaler och etablering av nya förskoleplatser kräver lång planeringstid, omfattande investeringar och flera års framförhållning. Befolkningsprognoserna visar dessutom att antalet barn förväntas öka igen på sikt, vilket innebär begränsade marginaler i det befintliga lokalbeståndet och små möjligheter att möta nya krav genom befintlig överkapacitet. Förvaltningen bedömer därför att reformen behöver genomföras successivt. Det är samtidigt viktigt att regleringen utformas så att rektorer fortsatt ges handlingsutrymme att organisera utbildningen utifrån barnens behov och lokala förutsättningar. Nationella krav behöver balanseras mot rektors ansvar för verksamhetens organisation, kvalitet och utveckling inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Det är en viktig förutsättning för att reformen ska få avsedd effekt och bidra till ökad kvalitet och likvärdighet i förskolan.

1.2.3 Förslag om förskolepersonalens språkkunskaper

- **Förvaltningen tillstyrker förslagen om att huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska**, att nationella språkrav införs samt att ett kartläggningsmaterial tas fram för bedömning av personalens språkkunskaper.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om att ta fram föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas för personal som arbetar i barngrupp i förskolan.** Förvaltningen bedömer att tydliga nationella språkrav kan bidra till ökad likvärdighet och skapa mer enhetliga och rättssäkra bedömningar av personalens språkkunskaper. Förvaltningens erfarenheter visar att de mest hållbara resultaten uppnås när utvecklingen av personalens språkkompetens kombineras med ett systematiskt arbete för att stärka barns språkutveckling i undervisningen. Förvaltningen bedömer därför att språkraven behöver kompletteras med långsiktiga insatser för kompetensutveckling, verksamhetsnära stöd och hållbar kompetensförsörjning för att få avsedd effekt.
- **Förvaltningen tillstyrker i huvudsak förslaget om att Skolverket ges i uppdrag att ta fram ett kartläggningsmaterial.** Förvaltningen bedömer att utformningen behöver förtydligas avseende syfte, användning och kopplingen till de nationella språkraven.

1.2.4 Förslag om språket i skolväsendet

- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om att införa en upplysningsbestämmelse i skollagen om att språklagen gäller i hela skolväsendet.** Förvaltningen bedömer att

förslaget kan bidra till ökad tydlighet kring skolväsendets språkliga uppdrag och en mer enhetlig tillämpning av regelverket.

- **Förvaltningen tillstyrker förslaget att tydliggöra förskolans ansvar för barns utveckling av svenska språket.** Förvaltningen vill betona att barns möjligheter att utveckla sitt modersmål, nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk fortsatt värnas. Förvaltningen bedömer att arbetet med svenska språket behöver kombineras med ett fortsatt stöd för flerspråkighet och ett interkulturellt förhållningssätt. För att intentionerna i förslaget ska få genomslag i verksamheten bedömer förvaltningen behov av fortsatt kompetensutveckling inom svenska som andraspråk, flerspråkighet och språkutvecklande arbetssätt samt nationellt stöd för tillämpningen av regelverket.

1. 2 Uppdraget en obligatorisk förskola för vissa barn

1.2.1 En förskola för barn med behov av språkstärkande insatser förutsätter en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn

- **Förvaltningen tillstyrker att en förskola för barn med behov av språkstärkande insatser förutsätter en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn,** snarare än att införa en obligatorisk språkförskola för vissa barn.

1.2.2 En obligatorisk förskola för vissa barn medför sådana rättsliga komplikationer att det inte kan anses vara en lämplig åtgärd

- **Förvaltningen tillstyrker utredningens bedömning att en obligatorisk förskola för vissa barn medför sådana rättsliga komplikationer att det inte kan anses vara en lämplig åtgärd.** Förvaltningen bedömer att barns språkutveckling bäst stärks genom riktade insatser inom den ordinarie förskolan.

1.2.3 Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan

- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om en försöksverksamhet med språkstärkande metoder under två år.** Förvaltningen är positiv till att insatserna erbjuds från fyra års ålder och att rektor ges möjlighet att erbjuda deltagande utifrån barns identifierade behov. Förvaltningen betonar vikten av att målgruppen inte definieras alltför snävt och att rektor ges handlingsutrymme att göra professionella bedömningar.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om att försöksverksamheten regleras genom en särskild författning.** Vidare är det viktigt att regelverket är tydligt utformat och att huvudmännen ges tillräckliga resurser och förutsättningar för att kunna genomföra försöksverksamheten och medverka i uppföljning och utvärdering.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget att målgruppen för språkstärkande insatser definieras utifrån den befintliga regleringen om erbjudande om förskoleplats för bättre språkutveckling i svenska.** Förvaltningen tillstyrker att de språkstärkande insatserna erbjuds från fyra års ålder.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om att Skolverket ska få i uppdrag att identifiera språkstärkande insatser** som kan prövas inom försöksverksamheten samt att insatserna ska genomföras av personal med relevant utbildning, erfarenhet och tillräckliga kunskaper i svenska.
- **Förvaltningen delar utredningens bedömning att förskolan även fortsättningsvis ska vara en frivillig skolform och att några sanktioner vid frånvaro därför inte bör införas.**

- **Förvaltningen tillstyrker förslagen om att försöksverksamheten ska pågå i två år**, vara frivillig för huvudmän att ansöka om deltagande, samt finansieras genom ett särskilt statsbidrag vilket är en viktig förutsättning.
- **Förvaltningen tillstyrker att den uppsökande verksamheten och erbjudande om plats i förskola behöver utvärderas, och utökade insatser eventuellt föreslås.**
Förvaltningen bedriver uppsökande verksamhet riktad till barn som inte är inskrivna i förskolan, men bedömer att det finns behov av en mer systematisk uppföljning av verksamhetens effekter. I dagsläget saknas tillräckligt underlag för att bedöma i vilken utsträckning erbjudanden om förskoleplats leder till ökad inskrivning och närvaro. Förvaltningen ser utmaningar i att säkerställa att informationen når fram till vårdnadshavare och förstås av mottagaren. En utvärdering bedöms därför kunna ge viktig kunskap om vilka insatser som är mest effektiva för att nå målgruppen och skapa underlag för en fortsatt utveckling av det uppsökande arbetet.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om ett system för nationell uppföljning av närvaron i förskolan samt en reglering av det närvarofrämjande arbetet.**
Förvaltningens närvarofrämjande arbete sker idag inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, där barns närvaro följs upp genom lokalt framtagen statistik. Förvaltningen konstaterar att nuvarande modell har begränsningar eftersom definitioner, beräkningsmetoder och statistik inte är fullt ut jämförbara mellan kommuner. Ett nationellt system bedöms därför kunna bidra till mer likvärdiga, jämförbara och tillförlitliga underlag för uppföljning, analys och utveckling av det närvarofrämjande arbetet. Förvaltningen bedömer att det kan stärka möjligheterna att identifiera behov, rikta insatser till rätt målgrupper och öka barns faktiska deltagande i förskolan.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om att huvudmannen ska erbjuda språkstärkande insatser om 25 timmar per vecka och att deltagandet i försöksverksamheten ska vara frivilligt.**

1.2.4 Förslag om språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

- **Förvaltningen tillstyrker i huvudsak förslaget om obligatorisk språkbedömning i svenska det år barnet fyller tre år och ställer sig positiv till ambitionen att tidigt identifiera barn som har behov av språkutvecklande stöd i svenska.**
Förvaltningen vill samtidigt framhålla att förslaget behöver analyseras ytterligare avseende rättsliga förutsättningar, ansvarsfördelning, genomförande och utformning av bedömningsmaterialet. Eventuella bedömningsunderlag behöver dessutom ta hänsyn till barns flerspråkighet och utformas med stöd av kompetens inom flerspråkighet och andraspråks-utveckling.
- **Förvaltningen tillstyrker förslaget om obligatorisk tilldelning av plats vid förskola för språkutvecklande stöd.**
- **Förvaltningen är positiv till att barnen förväntas delta i undervisningen och få sin rätt till språkutvecklande stöd tillgodosett.** Förvaltningen delar utredningens bedömning att deltagandet även fortsättningsvis bör bygga på frivillighet och samverkan med vårdnadshavare. Förvaltningen bedömer att ökad närvaro bäst främjas genom information, uppsökande verksamhet och god tillgänglighet till förskolan.

1.3 Genomförandet av utredningens förslag

- **Förvaltningen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.** Förvaltningen bedömer att flera av förslagen förutsätter långsiktig kompetensförsörjning, nationellt stöd, tillräckliga ekonomiska och personella resurser och tydliga organisatoriska förutsättningar för att få avsedd effekt.

Förvaltningens bedömning

Förskoleförvaltningen tillstyrker utredningens förslag, med vissa medskick och bedömer att de ligger väl i linje med de utvecklingsbehov som identifierats i kvalitetsarbetet. Förvaltningen delar utredningens bedömning att en likvärdig förskola av hög kvalitet är grunden för barns lärande, utveckling och språkutveckling.

Förvaltningen stödjer utredningens inriktning att stärka barns språkutveckling inom ramen för den ordinarie förskolan och delar bedömningen att frivillighet, i kombination med uppsökande arbete och stärkt tillgänglighet till förskolan, är en mer ändamålsenlig väg än ett obligatorium för vissa barn. Förvaltningens erfarenheter visar att barns språkutveckling bäst främjas genom hög kvalitet, god närvaro och riktade språkstödjande insatser inom den ordinarie verksamheten.

Förvaltningen bedömer att de mest hållbara resultaten uppnås när barns språkutveckling och personalens kompetensutveckling utvecklas parallellt och integreras i det systematiska kvalitetsarbetet. Erfarenheterna visar att rektorer som kombinerar kompetensutveckling med organisering, pedagogiskt ledarskap och stöd för vuxnas lärande skapar bättre förutsättningar för barns lärande och utveckling. Samtidigt ser förvaltningen utmaningar i genomförandet av flera av förslagen, särskilt när det gäller kompetensförsörjning, rekrytering av utbildad personal, lokalförsörjning och ekonomi. Tillgången till ändamålsenliga lokaler är en särskilt stor utmaning eftersom nybyggnation, ombyggnation och anpassning av lokaler kräver lång framförhållning. Befolkningsprognoserna visar dessutom att antalet barn förväntas öka under kommande år, vilket innebär begränsade marginaler i det befintliga lokalbeståndet och små möjligheter att möta nya krav genom befintlig överkapacitet.

Förvaltningen bedömer att flera av utredningens förslag kan bidra till ökad kvalitet och likvärdighet, men att förutsättningarna för genomförandet behöver beaktas. Förslagen om reglering av barngruppsstorlek och personaltäthet kan stärka likvärdigheten, men innebär samtidigt en målkonflikt mellan nationell styrning och rektors behov av flexibilitet att organisera verksamheten utifrån barns behov och lokala förutsättningar. Strukturkvalitet är en viktig grund för kvalitet, men behöver samspela med kompetent personal, pedagogiskt ledarskap och ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen bedömer vidare att förslaget om obligatorisk språkbedömning av treåringar behöver analyseras ytterligare avseende rättsliga förutsättningar, ansvarsfördelning, genomförande och resursbehov. Flera av utredningens förslag förutsätter tydliga regelverk, långsiktig kompetensförsörjning, ändamålsenliga lokaler och hållbara ekonomiska förutsättningar för att få avsedd effekt.

Förvaltningen bedömer att förslagen i SOU 2026:37 bör ses i relation till SOU 2026:4 *Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap*. Utredningarna kompletterar varandra genom att belysa rektors ansvar och de organisatoriska förutsättningar som krävs för att uppdraget ska kunna genomföras. Medan SOU 2026:37

tydliggör rektors ansvar för språkstärkande insatser behandlar SOU 2026:4 frågor om mandat, resurser och ledningsförutsättningar.

Förvaltningen bedömer sammantaget att utredningens förslag i huvudsak är ändamålsenliga. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter dock tydliga ansvarsförhållanden, långsiktig kompetensförsörjning, nationellt stöd, hållbar finansiering och ett helhetsperspektiv på rektorers uppdrag. Det är samtidigt viktigt att nationell styrning för ökad likvärdighet balanseras mot huvudmäns och rektorers möjligheter att organisera verksamheten utifrån barns behov, barnets bästa och lokala förutsättningar. Utan sådana förutsättningar finns en risk att kraven på huvudman och rektor ökar utan att förmågan att genomföra uppdraget stärks i motsvarande grad. Vidare behöver delar av förslagen förtydligas med hänsyn till genomförbarhet, resursbehov och lokala förutsättningar.

Malin Welin

Johan Olofson

Avdelningschef Styrning och ledning

Förvaltningsdirektör

Expedieras till: u.remissvar@regeringskansliet.se

med kopia till u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Ange diarienummer U2026/01238 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (till exempel Word), den andra i ett format (till exempel pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.